

Рибікова Г. В., старший викладач,
Смолій Г. С., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПОНЯТТЯ «ІНТЕРЕС ДЕРЖАВИ» В ПРЕДСТАВНИЦЬКІЙ ФУНКЦІЇ ПРОКУРАТУРИ

Проблема представництва державних інтересів прокурором є актуальною, оскільки на практиці мають місце випадки занадто широкого тлумачення поняття «інтерес держави».

Зокрема, при зверненні органів прокуратури до суду в інтересах держави в особі органів місцевого самоврядування для захисту права власності територіальних громад, також коли органи прокуратури приносять апеляційні скарги на судові рішення, вказуючи при цьому, що вони діють в інтересах держави в особі державних органів, які взагалі не брали участі у справі [1].

Законом України «Про прокуратуру» від 05.11.1991 року та Законом України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 року не розкрито зміст поняття «інтерес держави» в представницькій функції прокуратури. Отже воно є і залишається оціночним. При чому суб'єктами такої оцінки виступають як прокурор при прийнятті рішення про виконання ним представницької функції в кожному конкретному випадку та суд при прийнятті рішення про наявність або відсутність підстав для такого представництва.

За приписами статті 2 Господарського процесуального кодексу України прокурор, який звертається до господарського суду в інтересах держави, в позовній заяві самостійно визначає, в чому полягає порушення інтересів держави, та обґрунтовує необхідність їх захисту, а також вказує орган, уповноважений державою здійснювати відповідні функції у спірних відносинах.

Слушною вважаємо думку І. Озерського, який вважає, що закладена в процесуальне судочинство смислова конструкція «самостійно визначає» є психологічною складовою терміна «внутрішнє переконання» [2].

Що стосується розкриття змісту поняття «інтерес держави», то варто звернутись до визначення поняття «інтерес». Так, О. М. Федьович визначає інтерес як специфічну пізнавальну спрямованість особистості на певні об'єкти та явища з метою задоволення потреб, що спонукають до діяльності [3, с. 357].

Безпосередньо проблему поняття державного інтересу дослідив М. В. Руденко, який вважає, що під «інтересами держави» необхідно розуміти закріплену Конституцією та законами України, міжнародними

договорами та актами систему основних цінностей у найважливіших сферах життєдіяльності українського народу та суспільства [4, с. 65].

Визначення поняття «інтереси держави» надав Конституційний Суд України, який встановив, що державні інтереси закріплюються як нормами Конституції України, так і нормами інших правових актів. Інтереси держави відрізняються від інтересів інших учасників суспільних відносин. В основі перших завжди є потреба у здійсненні загальнодержавних (політичних, економічних, соціальних та інших) дій, програм, спрямованих на захист суверенітету, територіальної цілісності, державного кордону України, гарантування її державної, економічної, інформаційної, екологічної безпеки, охорону землі як національного багатства, захист прав усіх суб'єктів права власності та господарювання тощо. При чому в резолютивній частині Рішення Конституційного Суду України зазначено, що прокурори та їх заступники подають до суду позови саме в інтересах держави, а не в інтересах підприємств, установ і організацій незалежно від їх підпорядкування і форм власності [5].

На думку В. Валюх Конституційний Суд України підійшов до визначення державних інтересів як предмета захисту прокуратурою, розуміючи їх як потребу в здійсненні загальнодержавних дій, програм, що мають за мету захист суверенітету, територіальної цілісності, безпеки держави тощо [6].

Вчений пропонує для вирішення даної проблеми в Законі України «Про прокуратуру» навести відкритий перелік випадків, в яких прокурор має право звертатися до суду за захистом інтересів держави, обов'язково вказавши, що вони можуть бути передбачені також іншими законодавчими актами.

В цілому науковцями запропоновано декілька підходів щодо визначення поняття «інтерес держави». Відповідно до першого підходу слід залишити його оціночним на розсуд прокурора в кожному конкретному випадку, виходячи з його внутрішнього переконання. Другий підхід спрямований на попередження можливих зловживань з боку прокурора при виконанні представницької функції в інтересах держави шляхом визначення на рівні закону відкритого переліку випадків, які являють собою інтерес держави.

Література

1. Логовський В. Post Scriptum: Як прокуратура інтереси держави відстоює / В. Логовський // Юрист. – 2014. – № 6 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jurist.ua/?article/715>.
2. Озерський І. Представництво прокурором інтересів громадян та держави в суді (психолого-правовий аспект) / І. Озерський // Віче. – 2010. – № 6 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/1912/>.
3. Федьович О. М. Проблема інтересу в гуманітарних науках / О. М. Федьович // Гуманітарний вісник. – 2012. – № 28. – С. 354-357.

4. Руденко Н. В. Основы теории представительства прокуратурой интересов государства в арбитражном суде. Монография / Н. В. Руденко. – Алчевск: Ладос, 1999. – 568 с.

5. Рішення Конституційного Суду України у рішенні від 8 квітня 1999 р. № 3-рп/99 у справі за конституційними поданнями Вищого арбітражного суду України та Генеральної прокуратури України щодо офіційного тлумачення положень статті 2 Арбітражного процесуального кодексу України // Вісник Конституційного Суду України. – 1999. – № 2. – С. 39-43.

6. Валюх В. Інтереси держави як предмет представництва прокурором в суді [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pravoznavec.com.ua/period/article/494/%C2>.

УДК 343.415

Семенюк О. О., к.ю.н.,
Національна академія внутрішніх справ, м. Київ, Україна

ОКРЕМІ ЗАУВАЖЕННЯ ДО ПОСИЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ВИБОРЧИХ ПРАВ ГРОМАДЯН

Законом України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо посилення відповідальності за порушення виборчих прав громадян)» від 14 жовтня 2014 р. в диспозиції ст.ст. 157, 158, 158¹ Кримінального кодексу України (далі – КК України) було внесено окремі зміни. Диспозицію ст. 160 КК України викладено в новій редакції. Вказаний нормативний акт розроблено з метою забезпечення захисту виборчих прав громадян, посилення відповідальності за їх порушення, впровадження міжнародного досвіду в національне законодавство, а також недопущення повторення негативних наслідків під час проведення наступних виборів та референдумів. Адже статистика закінчених кримінальних проваджень у сфері виборчих прав громадян, переданих до суду, вказує, що на сьогодні факти притягнення до кримінальної відповідальності за порушення виборчих прав носять поодинокий характер. За окремими кваліфікованими складами кримінальних правопорушень проти виборчих прав не відкрито жодного кримінального провадження. Така гуманізація кримінального законодавства та невикористання м'якого кримінального покарання призвели до активного протиправного впливу на волевиявлення громадян та результати виборів, що негативно впливає на політичні процеси у державі.

В цілому позитивно оцінюючи зміни до кримінально-правової охорони виборчих прав громадян, слід відзначити окремі зауваження до нових редакцій ст.ст. 158 та 158¹ КК України.